

Národní strategie prevence násilí na dětech na období 2008-2018

MUDr. Eva Vaníčková a kol.
Úřad vlády ČR

23.9.2008

Výchozí stav I.

- V České republice neexistují souhrnná statistická validní data o násilí na dětech.
- Rok 2007 – spácháno 5 435 trestných činů na dítěti (drtivá většina násilných a mravnostně trestných činů) z toho 938 znásilnění a pohlavní zneužití dětí (každý den 2)
- OSPOD evidovaly 1884 dětí se syndromem CAN (postiženo je tak jedno dítě z tisíce)
- Každé dvouleté dítě pak vyrůstá z důvodu patologie v rodině v zařízení ústavní výchovy.
- V ČR existuje 300 sociálně vyloučených komunit, ve kterých žijí také děti a jsou ohroženy hrubým zanedbáváním téměř všech základních potřeb.

Výchozí stav II.

- Vysoká míra rozvodovosti (65%)
- Děti jsou přítomny ze 2/3 domácímú násilí v roli svědků
- 14 % populace starší 15 let má osobní zkušenost s násilím v partnerském vztahu
- 24 % mladých lidí do věku 26 let uvedlo osobní zkušenost s násilím v partnerském vztahu (dating violence).
- 1/4 tělesně trestaných dětí je trestána způsobem, který naplňuje definici týrání
- 19 % dětí školního věku přiznalo zkušenost se šikanováním

Proč čísla lžou

- nízká citlivost vůči interpersonálnímu násilí
- vysoká míra utajování násilí na dětech před společností
- ospravedlňování chování dospělých vůči dětem
- nízká důvěra v oznámení dětí
- přehlížení známek svědčících o ataku násilí

Závěrem: reálných případů bude minimálně desetkrát více než identifikovaných případů a stonásobně více dětí bude mít osobní zkušenost s násilím nízké intenzity.

Proč Strategie?

- Násilí páchané na dětech je celosvětovým problémem
- Strategie tak reaguje na roztržitost primárně preventivních programů a jejich nízkou efektivitu
- ČR touto strategií realizuje doporučení Světové zprávy o násilí na dětech (OSN + WHO) a koordinací pověřuje ministryni pro lidská práva a národnostní menšiny – Džamilu Stehlíkovou
- Cílem Strategie je na národní, regionální i místní úrovni zvýšit ochranu dětí před všemi formami násilí, ke které se státy zavázaly ratifikací Úmluvy o právech dítěte (článek 19).

Priority Národní strategie prevence násilí na dětech

- 1) Změna postojů společnosti s cílem nulové tolerance násilí vůči dětem na základě široké víceméně permanentní veřejné kampaně,
- 2) podpora primární prevence v širokém kontextu (zanedbávání dětí, rozvody, závislost na alkoholu či droze, nedovolené držení zbraní, chudoba, nezaměstnanost a další faktory),
- 3) profesionalita odborníků (budování vzdělávacích kapacit a programů pro profesionály a laiky, kteří pracují s ohroženými dětmi) a dostupnost služeb pro ohrožené děti,
- 4) sběr dat – vybudování národního monitorovacího střediska, jehož náplní bude harmonizace sběru relevantních dat a informací od různých orgánů státní správy a analýza všech aspektů, který mají vliv na zdravý vývoj dětí, včetně identifikace problémů a návrhů řešení,
- 5) participace dětí zaměřená zejména na vytváření prostředí, v němž děti vyrůstají a na kampaň „STOP násilí na dětech“.

Hlavní cíle Strategie

- 1) Podporovat rozvoj rodičovských kompetencí**
- 2) Vytvářet ve školách a na pracovištích klima rovnocenného partnerství a respektu-plné sociální komunikace**
- 3) Zajistit dostupnou nabídku volnočasových, zájmových a sportovních aktivit**
- 4) Naplňovat speciální práva dětí umístěných do zařízení ústavní výchovy**
- 5) Usilovat o utváření bezpečných komunit**
- 6) Zprostředkovat porozumění právu dětí na ochranu před násilím v celé společnosti s cílem změny jejich postojů**
- 7) Koordinace – hlavní princip multioborového přístupu**